

Menetlusteenistus

**Korruptsiooni ennetamine haridusasutuses ja
menetlustoimingud seoses
õpilase, töötaja ja lapsevanemaga**

Marek Ranne
Menetlusteenistuse juhataja

Mis on õigus?

Ühiskond

Sotsiaalne kord

Hukkamõist

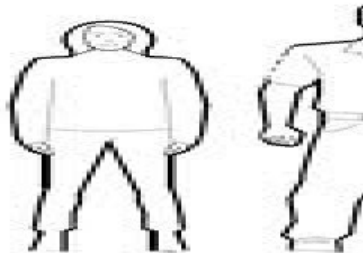
Foto: dok.film Elav planeet

Õiguse subjektid

- subjektiivsete õiguste ja kohustuste kandjad

subjektid liigituvad:

füüsilised isikud

juriidilised isikud

Kooli toimimise õiguslik alus

1. Põhiseadus (PS§ 37)
2. kohaliku omavalitsuse korralduse seadus (KOKS § 6 lg 2)
3. põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (PGS §1 lg-d 1 ja 2)
4. huvikooli seadus (PGS § 2 lg 6 → HuviKS § 1 lg 2)
5. täiskasvanute koolituse seadus (PGS § 2 lg 2 → TäKS § 1 lg 1)
6. lastekaitse seadus (§ 35)
7. haldusmenetluse seadus (PGS § 1 lg 3)
8. riiklikud õppekavad (PGS § 15 lg 2)
9. kooli õppekavad (PGS § 17 lg 1)
10. kooli põhimäärus (PGS§ 66)
11. kooli arengukava (PGS § 67 lg 1)
12. kooli kodukord (PGS § 68 lg 1)
13. võrdse kohtlemise seadus (VõrdKS § 1 lg 1)
14. töölepingu seadus (TLS § 1 lg 1)
15. Kollektiivlepingu seadus (PGS § 76 lg 1 → KLS §2 lg 1)
16. tervishoiu ja tööohutuse seadus (TTOS § 1 lg 1)
17. jne.

Korruptsiooni ennetamine haridusasutuses

Pilt: PPA keskkriminaalpolitsei korruptsioonikuritegude büroo raamatust „Ülevaade büroo 2012.-2013 aasta tegevusest“ lk 11 –
Veebiaadressilt: 31.03.2018 https://issuu.com/korruptsioon/docs/politsei_bro_____r_veebi

korruptsiooni ennetamine

Korruptsiooni ennetamine tähendab ennekõike teadlikkuse tõstmist, et hoida ära organisatsiooni puudulikust töökorraldusest või ametniku hooletusest tekkivaid korruptsiooniriske.

Nii on asutuse juht tulenevalt korruptsioonivastasesest seadusest kohustatud looma korruptsiooni ennetava töökorralduse või ametiisik kohustatud end huvide konflikti korral taandama otsuse tegemise protsessist.

Kaader otsustab kõik

PGS § 71 lg 4 – direktori vaba ametikoha täitmiseks korraldatakse avalik konkurss.

PGS § 74 lg 6 – õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusala töötavate isikute ametikohtade täitmiseks korraldab direktor avaliku konkursi, kui välislepingus ei ole sätestatud teisiti. Konkursi läbiviimise korra kehtestab kooli hoolekogu direktori ettepanekul. Sama paragrahvi lõike 7 kohaselt **kui** õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil **ei leita** kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, **võib** direktor **sõlmida** tähtajalise töölepingu **kuni üheks aastaks** isikuga, kellel on vähemalt keskharidus ning kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. Sellisel juhul korraldab direktor aasta jooksul uue avaliku konkursi.

Ametiisik

(KarS § 288 lg 1)

- füüsiline isik, kellel on avaliku ülesande täitmiseks ametiseisund, sõltumata sellest, kas ta täidab talle pandud ülesandeid alaliselt või ajutiselt, tasu eest või tasuta, teenistuses olles või vabakutselisena või lepingu, nimetamise või valimise alusel.

Korruptsioonikuriteod

Altkäemaks on ametiisiku poolt tema ametiseisundi kasutamisega talle või kolmandale isikule vara või muu soodustuse lubamisega nõustumise või vastuvõtmise eest vastutasuna (raha, kingitused, koolitusreisid, soodustused jms).

Altkäemaksu eesmärgid on erinevad, seda antakse nii selleks, et kiirendada teatud protsesse (*speed money*), kui selleks, et saada teavet, teenust jm, mis ametiseisundist tulenevalt ei ole vastasel juhul kättesaadav, või selleks, et ära hoida mõne teo tagajärge (nt õpilasele mõjutusvahendi kohaldamata jätmine).

Altkäemaksu võtmine (KarS § 294)

Altkäemaksu vahendus (KarS § 296)

Altkäemaksu andmine (KarS § 298)

Mõjuvõimuga kauplemine (KarS § 298'1)

Ametialane võltsimine (KarS § 299)

Riigihangete teostamise nõuete rikkumine (KarS § 300)

Toimingupiirangu rikkumine (KarS §300'1)

Toimingupiirangud

KVS§ 11. Toimingupiirangud

(1) Ametiisikul on keelatud toimingu või otsuse tegemine, kui:
1) otsus või toiming tehakse ametiisiku enda või temaga seotud isiku suhtes;

2) ametiisik on teadlik tema enda või temaga seotud isiku majanduslikust või muust huvist, mis võib mõjutada toimingut või otsust;

3) ametiisik on teadlik korruptsiooniohust.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul on ametiisikul keelatud anda oma alluvale ülesandeks teha toimingut või otsust tema asemel. Ametiisik peab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolust viivitamata teavitama oma vahetut juhti või ametiisiku ametisse nimetamise õigusega isikut või organit, kes teeb toimingu või otsuse ise või annab selle ülesande teisele ametiisikule.

Menetlustoimingud seoses õpilaste, töötajate, lapsevanematega

PGS § 71 lg 3 – direktor annab oma pädevuse piires käskkirju.

oma ülesannete täimisel teostab direktor avaliku ülesannet (KOKS § 6 lg 2) – hariduse andmine.

Direktori käskkiri on haldusakt (HMS § 51 lg 1) ja kool muutub haldusakti välja andmisel haldusorganiks (HMS § 8).

HMS § 1 lg 1 PGS ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

Haldusakt - käskkiri

(HMS § 51)

Käskkiri antakse välja üldkorralduslikuks või üksikjuhtumi reguleerimiseks.

1) Üksikjuhtumi puhul antakse käskkiri isiku õiguste või kohustuste tekitamisele, muutmisele või lõpetamisele (õpilase tunnustamine, õpilasele mõjutusvahendi määramine jmt)

(2) Üldkorralduse puhul reguleeritakse üldiste tunnuste alusel kindlaksmääratud isikutele või asja avalik-õigusliku seisundi muutmisele (kooli kodukord; töökorralduse reeglid; arengukava; koolitöötajate õigused ja kohustused, majandamise ja asjaajamise alused kmt).

Õpilase suhtes kohaldatavad meetmed

(PGS § 58)

Meetmed jagunevad:

1) Tugimeetmed - sealhulgas arenguvestluse läbiviimine, individuaalse õppekava rakendamine, õpilase vastuvõtmine pikapäevarühma, kooli juures tegutsevasse huviringi või õpilaskodusse, tugispetsialisti teenuse osutamine, käitumise tugikava koostamine

2) Mõjutusmeetmed:

1) õpilase käitumise arutamine vanemaga;

2) õpilasega tema käitumise arutamine direktori või õppealajuhataja juures;

3) õpilasega tema käitumise arutamine õppenõukogus;

4) õpilasele tugiisiku määramine;

5) kirjalik noomitus;

6) esemete, mida õpilane kasutab viisil, mis ei ole kooskõlas kooli kodukorraga, kooli hoiulevõtmine;

7) õppetunnist eemaldamine koos kohustusega viibida määratud kohas ja saavutada tunni lõpuks nõutavad õpitulemused;

Õpilase suhtes kohaldatavad meetmed

(PGS § 58)

mõjutusmeetmed:

- 8) konfliktolukorras osalenud poolte lepitamine eesmärgiga saavutada kokkulepe edasiseks tegevuseks;
- 9) kooli jaoks kasuliku tegevuse elluviimine, mida võib kohaldada vaid õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul;
- 10) pärast õppetundide lõppemist koolis viibimise kohustus koos määratud tegevusega kuni 1,5 tunni ulatuses ühe õppepäeva jooksul;
- 11) ajutine keeld võtta osa õppekavavälisest tegevusest koolis, näiteks üritustest ja väljasõitudest;
- 12) ajutine õppes osalemise keeld koos kohustusega saavutada selle perioodi lõpul nõutavad õpitulemused.

**Mille alusel menetlust alustada ja kuidas
menetlust läbi viia?**

KÜSIMUSED?

